

den ærede sidste Taler anført Noget, som det overraske mig at høre i den Forbindelse. Der skulde være private Bestræbelser, som muligens vilde lede til, at en saadan Anstalt vilde komme istand uden Statens Medvirken, ja, disse private Bestræbelser syntes endog saa at true med at vinde for stor Tilslutning rundt omkring i Landet, at, naar man ikke styndte sig, vilde man være i den ulukkkelige Situation, at den private Forsorg havde staaet Roden bort fra denne Statsforsorg. Ja, naar man opfatter Sagen paa den Maade, saa forstaaer jeg, hvorfor man vil have Anstalten frem heller idag end imorgen. Men mig synes det dog, at det vilde være det Allernaturligste og Aller-simpleste og Allerrimeligste, at man gav lidt Tid og saae, hvorvidt disse private Bestræbelser havde noget Alvorligt ved sig, hvorvidt de virkelig vare istand til, uden vor Medhjælp, at løse Sagen paa en heldbringende Maade. Der er jo ikke Tale om at overlade Sagen som en blot og bar finantziel Speculation til de Private; derom er der jo slet ikke Tale. Deres Planer kunne jo blive undersøgte, og, saavidt jeg veed, — men det er muligt, at jeg tager feil — ere i dette Dieblik samtlige Beregninger, henhørende til denne Forsørgelsesforenings Tarifer, overgivne til Livrenteanstaltens nærmere Undersøgelse og beroe der, saa at der paa ingen Maade forekommer mig at være nogen Føie til i disse Bestræbelser at see nogen særlig Grund til at forile sig eller at paastynde Sagen. — Den høitærede Finantsminister udtalte sig paa en Maade, som overraske mig, om Bestyrelsen af Livrenteanstalten, men jeg skal ganske lade dette Punkt ligge, da jeg gjerne vil troe, at der fra min Side let kan finde Misforstaaelse Sted; det Foredrag, jeg sigter til, er endnu ikke trykt. Jeg maa maaskee dog her tage Anledning til at udtale, hvad jeg er fuldkommen overbevist om, at den høitærede Finantsminister vil give mig Medhold i, at den omhandlede Bestyrelse, som jeg jo kjender fra ældre Tider, er en særdeles nidkjær og dygtig Bestyrelse, og den indtager, hvad jeg maa bede vel bemærket, den vanstellige Stilling, som saadanne Bestyrelser af Anstalter af den Natur næsten altid komme til at indtage. Paa den ene Side skal den

hævede Statens og Anstaltens velbegrundede Fordringer, men ligeoverfor staaer det hele Publicum, som uafslægt synes, at den træder op paa en forhaard og hensynsløs Maade. Det kan derfor aldrig være anderledes, end at der maa reise sig mangfoldige, men efter min Overbeviisning som oftest aldeles ubegrundede Anker mod saadanne Bestyrelser. Vilde de gjøre, hvad der er deres Pligt, nemlig strengt holde paa, hvad Statutterne have paalagt dem at paasee, saa vække de Misforstaaelse og fremkalde i mange Tilfælde en Skjæppe eller et Skin, som dog ved nærmere Undersøgelse som oftest ganske forsvinder, af Haardhed og Ubillighed, der let kan gjøre dem deres Stilling meget ubehagelig. Jeg kan derfor heller ikke see, at det er et saa utvivlsomt Gode, at en Anstalt af den Natur overdrages til Enkeltmand. Naar man her forlader den collegiale Bestyrelsesform og sætter en enkelt Mand i Spidsen for en saadan Anstalt, saa gaaer man altså meget ind paa at give Anstalten Præg af et „Geschäft“, en Forretning, som skal drives med stor Smødekommene mod Publicum, og det er en vanstelig og farlig Sag at overgive til enkelt Mand den ene og afgjørende Bestemmelse i alle slige Tilfælde. Paa den ene Side staaer dette, at gjøre, hvad der er det ene strengt Rigtige, og saa at lide Misforstaaelse og Misbilligelse; paa den anden Side staaer det, at være den populære, den overalt lydende, den for sin store Dygtighed udfregne, den velsete og lovpriste Mand, og det er da meget let forklarligt, at man ubevidst, lidt efter lidt, kommer ind paa at være mere imødekommende, mere velvillig, end man i Grunden skulde. Dette bliver naturligvis saa mange Gange farligere, naar meget betydelige Activer skulle forvaltes under en saadan Anstalt; det er jo ogsaa et Punkt, med Hensyn til hvilket jeg allerede har gjort opmærksom paa, at der er en ikke ringe Betænkelighed tilstede.

Jeg skal nu henvende mig til det Foredrag, som jeg iøvrigt troer ubelukkende at burde holde mig til, det nemlig, som vi igaar hørte af den ærede 7de Landsthingsmand for 1ste Kreds (David). Jeg maa begynde med noget nærmere at omtale det Citat af en tidligere, meget mærkelig Udtalelse om Enkeltmanden. Jeg